

Асоциация на Българските Застрахователи

91
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
П. № 10/К. С. 9/03
Дата 13.05.2003

ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

От Асоциация на българските застрахователи,
представявана от г-н Венислав Александров Йотов

По к.д.№ 9/2003 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл.18,ал.2 от Закона за Конституционния съд и по повод искането на група народни представители от XXXIX Народно събрание за обявяване противоконституционност и установяване на несъответствие с международноправни норми на отделни разпоредби от Закона за Комисията за финансов надзор /обн. ДВ,бр.8/2003 г./,в качеството си на заинтересовано лице Асоциацията на българските застрахователи изразява следното становище:

Искането на народните представители е основателно и Асоциацията на българските застрахователи подкрепя изцяло изложените съображения.

Приетият от настоящото Народно събрание Закон за Комисията за финансов надзор /в сила от 01.03.2003 г./ по същество обедини и съсредоточи в един орган контрола върху дейността на голяма група лица,в т.ч. застрахователните дружества.Комисията разполага със значителни правомощия,които на практика поставят дружествата в пълна зависимост от нейните решения. Ето защо,предвидената в чл.13,ал.3; чл.15,ал.4; чл.16,ал.4; чл.17,ал.4 и §11 т.14 необжалваемост на актовете предизвиква сериозни притеснения.

На първо място,изключването на тези актове от съдебен контрол е в противоречие с демократичните принципи като цяло и с постановления в чл.4,ал.1 от Конституцията правов характер на Република България. По други поводи Конституционният съд е имал възможност да се произнесе по въпроса за изключването на съдебния контрол,в резултат на които е формирано убеждението,че това може да става само ако не бъдат засегнати конституционно признатите основни права и свободи на гражданите. /Решение №5 от 18.02.1997 г. по к.д.№ 25/1996 г./.

В случая се нарушават: правото на защита /чл.56/, съдебният контрол,осъществяван от независима от законодателната и изпълнителната власт институция /чл.120,ал.1 и ал.2/ ; правото на собственост /чл.17,ал.1 и 3/; правото на гражданите и на юридическите лица на еднакви правни условия за стопанска дейност /чл.19,ал.2/.

Второ, както Конституционният съд е постановил в своето Решение № 18 от 14.11.1997 г. по к.д.№ 12/1997 г., дадената на законодателя възможност някои административни актове да бъдат изключени от съдебен контрол е изключение, което трябва да бъде използвано строго ограничено и само при наличието на ясни и обосновани причини. В настоящия случай, считаме, че такива не са налице. Това ограничение би било основателно само при наличието на обществена опасност, за защита на националните интереси и въобще тогава, когато са застрашени нацията и държавата като цяло. Очевидно е, че тези законови разпоредби не касаят такива ситуации. Правилно е мнението на народните представители, че е налице надхвърляне на границите на прилагането на чл.120, ал.2 относно необжалваемостта на посочените в закона административни актове.

Не би следвало да се използват аргументите на Конституционният съд, които са изложени в част от Решение № 4 от 01.04.1999 г. по к.д.№ 31/98 г., образувано по искане на Главния прокурор за установяване на противоконституционност и несъответствие с международен договор, по който България е страна, на разпоредбата на чл.34, ал.1 от Закона за застраховането, създадена с & 22 от Закона за изменение и допълнение на Закона за застраховането /ДВ, бр.58 от 1997 г., отм. с & 9, т.9 от ЗКФН/. Тези мотиви не трябва да се разглеждат изолирано от конкретната ситуация в областта на застраховането през 1998 г., когато тази дейност трябваше да бъде предпазена от проникването на съмнителни капитали и лица. Също така, предвидената в чл.34, ал.1 от ЗЗ необжалваемост засяга само един вид административни актове, за чието издаване може да се отпрати ново искане след шест месеца.

Настоящият Закон за Комисията за финансов надзор е проявление на засилващата се тенденция към ограничаване на съдебния контрол върху актовете на администрацията и превръщането на изключението в правило, което буди тревога. Народното събрание на практика поставя цялата небанкова финансова дейност под контрола на седем-членната комисия без никаква възможност на лицата да се бранят от незаконосъобразните им действия. Например, съгласно чл.13, ал.1, т.11 комисията може да разпорежда писмено освобождаването на едно или повече лица от управителните органи на поднадзорното лице. Ако това разпореждане е в нарушение на закона или дори ако става въпрос за очевидна грешка, актът не може да бъде отменен нито от комисията, нито от съда. Няма правен механизъм засегнатите субекти да защитят правата си. С това се създава широка възможност за "кадруване" в органите на управление на дружествата, за злоупотреби, а злоупотребата с правомощия винаги води до накърняване на законни права и интереси. Затова обжалването на актовете на комисията би била единствената гаранция за съблюдаване на закона и бариера срещу превратното упражняване на властническите функции. Тук следва да се има пред вид, че актовете на комисията засягат не само правата на застрахователните дружества и на другите контролирани пряко от нея субекти, но и интересите на неограничен брой граждани, които са страни по застрахователните договори. Така всеки незаконосъобразен акт, който няма да може да бъде отменен, ще причини на обществото далеч по-големи негативни последици, отколкото могат да бъдат предвидени.

Относно разпоредбата на чл.27,ал.1 от закона:

Считаме,че събирането на такси не за услуги,а за осъществявания финансов надзор по същество е налагането по недопустим начин на нов вид данък върху контролираните субекти. Същевременно,това е опасен прецедент, който може да послужи като основание такава такса да бъде наложена на всички български граждани от страна на останалите държавни органи,които осъществяват публични властнически правомощия.

Поддържаме изцяло изложените в искането на народните представители съображения относно несъответствието на посочените разпоредби от закона с чл.6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и с чл.1 от Допълнителния протокол към Конвенцията.

Допълнително, тези разпоредби са в противоречие с чл.3 от Международния пакт за граждански и политически права,който постановява задължение за държавите да осигурят на лицата възстановяването на нарушените им права чрез компетентните власти, предвидени в националната правна система.Аналогични норми съществуват и в Международния пакт за икономически, социални и културни права,и във Всеобщата декларация за правата на човека,която въпреки че няма характера на международен договор, възпроизвежда общопризнатата норма на международното право за достъп до независима съдебна институция с цел защита на законните права и интереси на лицата.

С оглед на изложеното,считаме,че искането на народните представители следва да бъде уважено изцяло.

С уважение

Венислав Йотов

Председател на Управителния съвет

